

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta - Katedra psychologie
Celetná 20, Praha 1

Posudok oponenta na diplomovú prácu

Název práce: Individuální faktory související s ochotou navazovat konsenzuálně nemonogamní vztahy

Autorka: Bc. Michaela Syslová

Oponent: doc., Mgr. Miroslav Popper, CSc.
Ústav výskumu sociálnej komunikácie, SAV
Bratislava, SR

PRÍNOSNOSŤ PRÁCE spočíva už vo výbere témy, ktorá je zatiaľ relatívne málo preskúmaná. Pritom je dôležité zistiť ako fungujú konsenzuálne nemonogamné vzťahy (KNM) na rozdiel od monogamných vzťahov, či nevery vo vzťahoch, aké sú špecifiká KNM vzťahov, na základe čoho sa pre ne ľudia rozhodujú, ako v nich fungujú a ako sú s nimi spokojní. Oboznámenie širšej verejnosti s alternatívnymi možnosťami intímnych vzťahov zároveň môže prispievať k väčšej tolerancii voči nim.

CIEĽOM PRÁCE bolo predstaviť najbežnejšie formy KNM vzťahov a empiricky „preskúmať formou pološtrukturovaných rozhovorov, aké individuálne faktory súvisia s ochotou nadväzovať konsenzuálne nemonogamné vzťahy“. Tento hlavný cieľ sa diplomantke podarilo do istej miery naplniť.

FORMÁLNA STRÁNKA PRÁCE je na primeranej úrovni, členenie do kapitol je prehľadné, žiadalo by sa však graficky znázorniť výsledky tematickej analýzy.

TEORETICKÁ ČASŤ je nadštandardne komplexne a systematicky spracovaná, text je jasný, zrozumiteľný a logicky usporiadaný. Pojednané sú v nej typy nemonogamných vzťahov, ich špecifiká, výhody a nevýhody. Analyzované sú rôzne faktory súvisiace

s naviazaním KNM vzťahov a samostatná kapitola je venovaná spoločenskému vnímaniu týchto vzťahov, so špecifickým zameraním na stigmatizáciu.

EMPIRICKÁ ČASŤ má viaceré nedostatky závažnejšieho charakteru. Tematická analýza (TA) nemôže poskytnúť odpovede na autorkou formulované výskumné otázky (VO) týkajúce sa súvislostí. (Např. VO1: Ako súvisia postoje ku KNM vzťahom s ochotou nadväzovať KNM vzťahy). K tomu sú určené kvantitatívne štatistické metódy. Zároveň TA nie je len deskriptívna metóda, ale kreatívna interpretačná aktivita. Výskumník by mal jej prostredníctvom odhaliť opakujúce sa vzorce zdieľaného významu v analyzovaných dátach. Kódovanie nie je mechanický proces, ale pri ňom má dochádzať k produkcii tém, ktoré sa nedajú anticipovať vopred a nie sú teda vytvorené pred analýzou. Preto témy nie sú dané ani výskumnými otázkami ani kladenými otázkami. V TA tiež nie je podstatné zverejňovať počty participantov, oveľa dôležitejšie je zmapovať všetky relevantné témy a presvedčivo ich doložiť citátmi. Autorke sa možnosti, ktoré poskytuje TA, nepodarilo naplno využiť. Diplomantka si stanovila tri výskumné otázky, ale explicitne na všetky jasne neodpovedala. Navyše, výsledky nemajú jasnú štruktúru, čo je dané tým, že nie sú prezentované v dostatočnej zhode s výskumnými otázkami. Napríklad, ku ktorej VO sa vzťahuje časť 6.3.3 Skúsenosti zo súčasného KNM vzťahu alebo časť 6.6 Dôvody naviazania konsenzuálnej nonmonogamie? Alebo prečo sa rieši otázka Z akého dôvodu sa väčšina ľudí do KNM nezapojí?

Niektoré tvrdenia diplomantky nie sú podopreté citátmi, respektíve uvedené citáty sú priam v protiklade s nimi. Napríklad na s. 56 autorka konštatuje „... dvaja respondenti uviedli, že pred aktuálnym KNM nezažili žiadny monogamný vzťah“, čo ilustruje nasledovným citátom: „Od zhruba dvadsiatich rokov až dodnes som so svojou ženou. Takže ona je môj ako prvý naozajstný dlhodobý vzťah a do nejakej miery si myslím, že to je to, čo z veľkej časti prispelo k polyamórii, pretože som akoby mal pocit, že predsalen o niečo prichádzam, keď som ako celý život s jednou ženou“. Z tej výpovede je predsa nespochybniteľné, že dlhé roky žil so svojou ženou v monogamnom vzťahu a až neskôr ho otvorili. Témy nie sú veľmi prehľadne spracované a navrhujem diplomantke, aby v rámci obhajoby skúsila kompaktno a prípadne aj graficky sprostredkovať hlavné zistenia.

V diskusii sa diplomantka snaží porovnať vlastné výskumné zistenia s inými, avšak text sa zaoberá aj zisteniami, ktoré neboli stanovené v rámci VO, ako napríklad dôvody uvažovania o KNM vzťahoch. V časti zaoberajúcej sa predchádzajúcimi partnerskými vzťahmi uvádza

autorka napríklad aj neveru alebo rozchod rodičov, hoci to by malo byť súčasťou témy Skúsenosti z primárnej rodiny. Diskusia je miestami hodne špekulatívna, napr. na s. 72 autorka uvádza, že deti z harmonických rodín by mohli byť viac otvorené experimentovať s vzťahmi a vzápätí dodáva, že deti z nefunkčných rodín môžu mať tendenciu hľadať alternatívne formy vzťahov. Aká je potom výpovedná hodnota týchto tvrdení, keď z nich vlastne vychádza, že experimentovanie so vzťahmi nezávisí od funkčnosti rodiny? Ak je to naozaj tak, potom práve to mala autorka zdôrazniť.

CELKOVO možno hodnotiť veľmi pozitívne teoretickú časť a menej pozitívne empirickú časť práce. Hlavný problém nastal pri stanovení VO a nedostatočnom využití potenciálu TA.

Diplomovú prácu **hodnotím známkou dobre (3) a odporúčam ju k obhajobe.**

V Bratislave 18. 5. 2023

doc. Mgr. Miroslav Popper, CSc.